

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертаційну роботу ЛЮ Пейвея
«ДИЗАЙН МАНЕКЕНІВ В ЕКСПОЗИЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ
ВІТРИН: ЕВОЛЮЦІЯ ФОРМОУТВОРЕННЯ В ІНДУСТРІЇ МОДИ»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 022 Дизайн галузі знань 02 Культура і мистецтво

Актуальність дисертаційної роботи.

Манекен в індустрії моди є тим необхідним засобом, без якого неможливо уявити презентацію модного виробу. Найважливішою характеристикою моди є її мінливість, дизайн виробів змінюється кожного періоду. Штучна людська фігура дозволяє продемонструвати ці зміни. Розглядаючи вітрини, споживач перш за все бачить модний продукт, не замислюючись над тим, що виразність його форми залежить від вдало підбраного манекену. Утім, до цього часу манекен як предмет дослідження та еволюцію його формоутворення не було виокремлено у спеціальну наукову працю. З огляду на це дисертаційна робота Ле Пейвея є актуальною, оскільки для сучасних практик презентації дизайну одягу важливим є використання як історичного досвіду, так і аналіз сучасних тенденцій.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

За своїм змістом дисертаційна робота здобувача повністю відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341, що зазначено у п. 5 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дисертація складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел (225 поз.) і додатків (75 стор.). Загальний обсяг роботи становить 249 сторінок, з них основного тексту – 143 сторінки.

У вступі, відповідно до вимог, наведено актуальність теми, сформульовано об'єкт, предмет, новизну, методи, теоретичне і практичне значення дослідження.

У першому розділі проаналізовано стан наукової розробки теми, охарактеризовано джерельну базу дослідження, обґрунтовано методи. Ознайомившись із оглядом літератури слід підкреслити, що дисертантом проаналізовано проблематику дослідження в контекстах становлення та

розвитку моди як індустрії (Н. Чупріна), методології сучасного проєктування костюма (О. Колосніченко, К. Пашкевич, Т. Кротова й ін.), розгляду презентаційних просторів для модних інновацій (Р. Квасниця), презентативно-нормативного виміру (О. Шандренко), вивчення феномену паризької ляльки Пандори як інструмента просування модних товарів (Л. Дихнич), практик арткомунікації (З. Алфьорова). Як бачимо, науковці не розглядали окремо манекен як засіб демонстрації одягу в індустрії моди. Більше уваги манекену та дизайну вітрин приділяє у своїх працях О. Лагода, питання візуального марчендайзінгу розкрито у роботах Ф. Гріна та Т. Моргана. Таким чином, огляд літератури підтверджує, що еволюція формоутворення манекенів в індустрії моди є недослідженою і заслуговує на увагу.

Другий розділ присвячений розгляду вітриністики в системі моди як сфери дизайнерської творчості. Дисертантом проведено ретроспективний аналіз розвитку вітрин як художньо-інформаційних структур, проаналізовано функції та розроблено типологію вітрин в контексті візуальної комунікації, охарактеризовано систему формоутворюючих елементів експозиційного середовища вітрин.

У третьому розділі розглянуто дизайн манекенів як формотворчих елементів експозицій вітрин. Дисертант зосереджує увагу на історичному та соціокультурному, функціонально-типологічному, образно-стилістичному, кольорово-пластичному, техніко-технологічному аспектах.

Історія виникнення манекенів (п.3.1) представлена від єгипетської цивілізації до кінця ХХ століття. Типологія манекенів як експозиційного обладнання (п.3.2) включає такі різновиди: цілі, литі (розбірні) або з кінцівками, що рухаються (шарнірні). До сучасних демонстраційних манекенів віднесено товарні, асортиментні, акцентні, іміджеві манекени. Наголошується, що сучасний асортимент манекенів є надзвичайно широким: антропоморфні, натуралістичні, стилізовані, абстрактні, анімаційні (с. 84-85).

Четвертий розділ роботи присвячено тенденціям дизайну демонстраційних манекенів в індустрії моди інформаційної доби. Охарактеризовано особливості виробництва манекенів у Китаї, розглянуто морфологічні трансформації в дизайні манекенів як артоб'єктів вітринних інсталяцій. Перевагою даного розділу і роботи в цілому є аналіз 3D-технологій як засобу формоутворення та цифровізації в дизайні манекенів. Важливість представленого доробку у контексті розвитку цифрових технологій підтверджується популярністю практик розробки віртуального гардеробу для споживачів модного продукту, що можна вважати ознакою сучасності.

Висновки дисертаційного дослідження відображають його основні результати.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження полягає у введенні в науковий обіг особливого об'єкту дизайнерських практик – манекену, що представлено вперше у дослідженні за спеціальністю – дизайн, а також в обґрунтуванні та впорядкуванні системи базових понять у дизайн-проектіванні манекенів, у визначенні принципів організації експозиційного середовища вітрин з урахуванням ролі та місця в ньому демонстраційних манекенів, у представленні типології та закономірностей формоутворення манекенів.

Теоретичне значення результатів дослідження полягає у поглибленні та систематизації сучасних знань про дизайн манекенів і експозиційного середовища вітрин, їх ролі в індустрії моди. **Практичне значення** роботи полягає у можливості використання інформації для лекційних курсів з історії та теорії дизайну, при проектуванні вітрин спеціалізованих магазинів, для організації раціональної роботи дизайнерів манекенів та експозицій.

Мова та стиль викладення результатів.

Дисертаційна робота написана українською мовою та оформлена відповідно до вимог наказу МОН України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації». Виклад матеріалу логічний, послідовний, повністю розкриває тему дослідження та надає відповіді на сформульовані завдання.

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях.

Наукові результати дисертації висвітлені у 13-ти наукових публікаціях, з них 3 – у фахових виданнях України, 1 – у науковому періодичному виданні наукометричної бази Web of Science; 9 публікацій засвідчують апробацію результатів дослідження. Таким чином, наукові результати, викладені в дисертаційній роботі, повністю висвітлені у наукових публікаціях здобувача та відповідають вимогам п. 8-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дотримання академічної доброчесності.

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею і свідчить про дотримання принципів академічної доброчесності. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело. Дисертація пройшла перевірку сертифікованою програмою StrikerPlagiarism.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації:

1. На с. 84 зазначається: «Сучасні демонстраційні манекени науковці класифікують, насамперед, за їх призначенням». Утім, здобувач не

роз'яснює – хто саме з науковців дає класифікації манекенів; в огляді стану розробленості теми також не наведено вищезгаданих класифікацій.

2. У п. 3.2 представлено типологію манекенів лише у текстовому вигляді. Слід було б розробити таблицю та структурувати у ній всі різновиди, які перераховано у тексті. Це сприяло б чіткішому сприйняттю викладеної типології.
3. Розглядаючи історичний та соціокультурний аспекти еволюції форм манекена, автором не наведено принаймні два важливих історичних досягнення:
 - зразки манекенів К. Діора, які він запровадив для демонстрації моделей New Look, змінивши форму тогочасних манекенів з метою досягнення характерного силуету, що відповідав авторському стилю дизайнера;
 - інноваційні розробки унікальної конструкції манекенів інституту костюма м. Кіото (Японія) для виставок вбрання різних епох із відповідним врахуванням тілесних канонів, зокрема, для фігури XIX століття. Для всебічного охоплення формотворчих підходів у дизайні манекенів для даної роботи є важливим досвід інституту костюма щодо проведення замірів фігур, визначення середньостатистичних розмірів, відповідних XVIII – XIX ст., а також щодо технологій виготовлення чотирьох типів їх манекенів – з особливо гнучкими суглобами та спеціальними шарнірами, що дозволили відтворити характерні пози.

Висловлені зауваження не є визначальними, мають рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Загальна оцінка роботи та її відповідність встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Лю Пейвея – здобувача ступеня доктор філософії на тему «Дизайн манекенів в експозиційному середовищі вітрин: еволюція формоутворення в індустрії моди» виконана на достатньо високому науковому рівні, не порушує принципів академічної доброчесності, є завершеним науковим дослідженням, сукупність теоретичних і практичних результатів якого розв'язує важливе наукове завдання щодо демонстраційних практик в дизайні і має вагомe значення для мистецтвознавчої науки.

Слід відзначити рішучий крок дисертанта щодо введення проблематики дизайну манекенів у мистецтвознавчу науку, а також значні досягнення у вирішенні завдань дослідження: виявлення художньо-образних, стилістичних та формотворчих особливостей дизайну манекенів. Робота приваблює насиченістю фактів, вдало використаною професійною термінологією. На особливу увагу заслуговують грамотно сформовані й оформлені додатки, які наочно доповнюють текстовий матеріал.

За актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною отриманих результатів дисертаційна робота Лю Пейвея повністю відповідає вимогам

чинного законодавства України, що передбачені в п. 29 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261 зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 283 від 03.04.2019 р. та № 502 від 19.05.2023 р., а також п. 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44.

Здобувач Лю Пейвей заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 022 – Дизайн в галузі знань 02 – Культура і мистецтво.

Офіційний опонент:

кандидат історичних наук,
професор кафедри фешн та шоу-бізнесу
Київського національного університету
культури і мистецтв

Л.П. Дихнич

М.П. « ____ » _____ 2024 року